

Q Vriendenkring

*Maandblad van de Nederlandse Quakers.
Het Religieus Genootschap der Vrienden
94^e Jaargang, nr. 10 november 2023*

*Goudplevieren in winterkleed, wintergasten, reizigers zonder grenzen.
Foto redactie bij Zwolle genomen*

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs: Nederl.: **€30,00 per jaar**
Europa en Wereldwijd **€75,00 per jaar**
Email abonnement (PDF) €5,00 per jaar

Deze Vriendenkring is gedrukt op milieuvriendelijk papier met deze drie certificaten

Het gebeurt helaas weleens dat abonnees vergeten te betalen. Maak daarom van de betaling van het abonnement een periodieke overmaking.

Bankrekening: **NL65 TRIO 0212 3772 64**

t.n.v. Quakers met vermelding van 'Abonnement De Vriendenkring'.

Voor buitenland: (BIC) TRIONL2U. Nieuwe abonnees, adreswijzigingen en betalingen email: vriendenkringredactie@gmail.com

Redactieleden:

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016 LM, Zwolle, tel. 038-4608461 / 06-40030923.

Email: vriendenkringredactie@gmail.com,

Schrijver: Hylkia Nieuwerth

Redactielid: Els Ramaker

Correctie: Hylkia, Els en Frieda Oudakker.

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15^e van iedere maand! (Tenzij anders afgesproken).

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt. Bezoek daarom geregeld de Quaker website: www.Quakers.nu

De Nederlandse Quakers hebben, naast de website quakers.nu (waarop de Vriendenkring te vinden is), een Facebookpagina “Quakers Nederlandse Jaarvergadering” voor berichten en een besloten Facebookgroep “Nederlandse Jaarvergadering” voor onderling gesprek, ook met Vriendenkring-abonnees. Lid word je met de betreffende knop op facebook.com/groups/820840817925912

Inhoud

Quaker retraite.....	3
Van de redactie	4
Innerlijk licht.....	5
Lied tegen apathie.....	6
Nu gaat de hemel open,	7
Zeven generatiedenken voor Vrede.....	9
Luisteren naar elkaar.....	12
Dagboek van Fox	13
Geweldspiraal in Israël -Palestina	14
Quaker Peace Network	15
Stichting de Vrolijkheid	21
Staakt-het-vuren	24
Quakers willen niet profiteren van de bezetting van Palestina	27
De bouw is begonnen!	29
De Spreidingswet: 'iets is beter dan niets'	31
Spirituele Voeding voor Groepen.....	33
Vrienden in het hele land	37
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?	38
Quaker Traits.....	39
Quaker Peace Network Brussel.....	40

Quaker retraite

De volgende Quaker retraite is weer in het Willi-brord klooster bij Doetinchem van 9 tot 11 februari 2024.

Het voorlopige thema is: Glas in Lood, geïnspireerd door het prachtige Glas in Lood raam in de kapel van het gastenverblijf van het klooster. In de volgende Vriendenkring kun je deze zien.

Je kunt je vast aanmelden bij:

marliestjallingii@home.nl

De kosten zijn € 180.

Als je je opgeeft, krijg je bericht over hoe je het kunt overmaken.

Van de redactie

Zoals veel lezers van de Vriendenkring weten, hebben Marlies en ik familie in Israël en veel vrienden in Palestina, zowel in Gaza als in de Westbank. We leven enorm mee met hen en vinden het afschuwelijk dat er zoveel geweld, zoveel doden en gewonden, zoveel ontheemden en zoveel onrecht is. Wat is het belangrijk dat je met verontwaardiging reageert op geweld! Natuurlijk voel je dat nog veel sterker als het dichtbij komt doordat vrienden of familie er bij betrokken zijn! Grote golven van afschuw, verschrikking, verdriet, pijn, angst en woede overspoelen ons. Soms nemen ze bezit van ons, we zijn alleen maar bang, of woedend. Er is op dat moment niets anders. We zitten gevangen in deze emotie! Dan kan er haat en de roep om wraak komen die onweerstaanbaar lijkt.

Juist dan is het heel erg nodig om de stilte op te zoeken en naar binnen te gaan. Juist in die stilte kun je voelen dat er veel meer is dan de angst, verdriet of woede. Laat de innerlijke kracht, wat we ook wel noemen 'dat van God in iedereen', toe!

Elise Boulding, een Noorse Quaker, (zie het artikel in deze Vriendenkring over haar) pleit ervoor dat je zeven generatie terug gaat en zeven generaties vooruit denkt. De tijd van de Romeinen is al veel meer generaties terug maar heeft wel geleid tot de diaspora voor een groot deel van de joden uit het Midden Oosten. Het is nog maar drie generaties terug dat er miljoenen joden werden afgeslacht in Europa en twee of één generatie dat de bewoners van Israël zich bedreigd voelden in alle oorlogen vanaf 1948 (zie Wikipedia). Een deel van de bewoners van wat nu het huidige Israël en Palestina is, zijn niet gevlucht in de diaspora. Zij hebben de bezetting overleefd door de Romeinen, de verovering door Arabische Ottomaanse overheersers. Ze bestonden uit Bedoeïnen, Joden, Druzen, Turken en Berbers. Velen hebben zich bekeerd tot de Islam. Beide bevolkingsgroepen hebben periodes van vervolging (bijv. kruistochten, waarbij Joodse inwoners aan hun kant meevochten) en van tolerantie en samenwerking meegemaakt.

De goudplevieren op de voorplaat hebben alleen in hun broedgebieden duidelijke territorium grenzen, maar niet in de rest van het jaar. Er zijn zoveel dieren die zonder grenzen leven en met goede relaties onderling grote afstanden afleggen. Zouden ze goede voorbeelden voor de mens kunnen zijn om weg te komen van bewapening, extremisme en geweld? Als ik zo'n immense groep vogels met mijn kijker in mijzelf laat rondvliegen, beleef ik al hoe hun samenwerking, vrijheid en vrede ook diep in mij een innerlijke kracht losmaakt.

Veel medeleven, vergeving, inspiratie en innerlijke kracht bij het lezen. Sytse Tjallingii, (redacteur Vriendenkring.).

Innerlijk licht

Gedicht van Els Klopper

*laat je je leiden door machteloosheid
om een einde te maken aan alle strijd
waar ook op het wereldtoneel
dan vallen angst en wanhoop je ten deel*

*maar blijf je je innerlijke licht uitstralen
dan zal dat zich alom in liefde vertalen
dan bied je wezenlijk tegenwicht
aan alle verduistering van dit tijdsgewricht*

*hoe kun je je innerlijk licht waarborgen?
door er goed voor te zorgen
door het niet met emoties te verduisteren
door naar de stilte te blijven luisteren.*

Het Licht wint altijd van de duisternis

Lied tegen apathie

(Tekst: Jan van Opbergen / Muziek: Poolse volksmelodie,
ingezonden door Matanja voor 'Quakers en ik')

1 Zeg nooit:

"onze wereld is gebroken en de mens tot weinig goeds in staat."

Zeg nooit: "Niemand kan op vrede hopen, alles gaat nu eenmaal als het gaat."

2. Zeg nooit dat de zeeën veel te hoog zijn, dat een mens niet zonder bedding kan.

Zeg nooit dat woestijnen veel te droog zijn, dat een volk daar eenmaal weer verzand.

3. Zeg nooit dat het godvergeten lijden toch het noodlot is van ons bestaan.

Zeg nooit: "Stil maar, wacht op beet're tijden."

Zeg nooit: "Niemand kan de dood weerstaan."

Want een land, een land om van te dromen
stuwt de mensen uit hun sla-vernij

tot ze juichen, met tranen in de ogen

"Lieve God, we zijn er eind'lijk vrij!"

Klaprozen die tegen 'The Wall' (Scheidingsmuur) tussen Israël en Palestina staat in Bethlehem. foto Sytse Tjallingii

Nu gaat de hemel open,

Artikel ook gepubliceerd door Gaandeweg, kerkblad van
PKN Zwolle, door Marlies Tjallingii

*Nu gaat de hemel open
de aarde raakt in bloei,
de vrede daalt van boven,
God lacht de mensen toe*

Hoe kunnen we dit zeggen tegen elkaar? Hoe kunnen we dit zingen met elkaar? Op het moment dat ik dit schrijf is er een enorme crisis in Israël en Palestina (Gaza). Dat lijkt meer op de hel. Een hel van woede, van niet meer weten wat te doen om aan de wanhoop uiting te geven. Dit bovenop de situatie in de Oekraïne.

Werken aan vrede in Zwolle, is dat een beetje werken aan de hemel die opengaat? In ieder geval een bijdrage misschien, die het Vredesplatform Zwolle probeert te realiseren. Ieder jaar doen we mee aan de Vredesweek, maar hoe heeft dat invloed op de wereldvrede? In ieder geval hebben we een klein beetje vrede gecreëerd in de Aa-landen door daar dit jaar de Walk of Peace te organiseren.

Samen met het Integraal Kind Centrum de Werkschuit, een BiologiePlus School, hebben we de wandeling voorbereid om vanuit hun school te starten en af te sluiten. Met aanwezigheid van Amnesty International, COC, Extinction Rebellion en Grootouders voor het Klimaat hebben we de Walk geopend. Wethouder Paul Guldmond onthulde de bollen van triplex die aspecten van de wereld voorstelden. Kinderen van de school hebben hier hun beelden van vrede en klimaat voor gemaakt en er op geplakt. De bollen waren een aanvulling op de Vredesengel die vorig jaar gemaakt is ook door Jacomijn Schellevis en ook met vredessymbolen door kinderen is gemaakt.

Wat een enthousiasme van de kinderen om hieraan mee te werken! De zaterdag is een sportdag voor veel kinderen, dat kan de reden zijn waarom alleen één leerling uit de 6e klas met zijn moeder meedeed met de Walk of Peace. Het was mooi dat de mensen van Amnesty, XR en COC bij de onthulling en de start konden zijn en deels ook meeliepen. De school zorgde voor koffie en de koekjes.

Daarna gingen drie groepen, 2 wandelend en 1 fietsend, de wijk in om te horen en te zien wat er in de wijk gedaan wordt voor Vrede en Klimaat. Vrede staat ook voor verbinding.

We hoorden een verhaal over Gerard Mostert, die grote invloed heeft gehad op groene steden. We kregen een rondleiding van een IVN gids, die het belang van biodiversiteit en de invloed van groen op de wijk liet ervaren. De Aa-landen is gemiddeld, door het hele jaar heen 2 graden koeler dan de binnenstad en op een warme dag kan dat verschil 7 graden zijn. Een familie, aangesloten bij Grootouders voor het Klimaat, liet zien wat er allemaal in een privé-huis gedaan kan worden om CO2 uitstoot te beperken door energie te besparen.

Er was een bezoek aan een inwonster die enthousiast vertelde over haar voortuintje met eetbare planten. De Sionskerk is een Groene Kerk in de Aa-landen. Die middag werden daar insecten hotels gemaakt. In het Wijkcentrum De Bolder was het Repair-café. Ook de volkstuin was een voorbeeld van hoe mensen samen een biologische tuin aanleggen en verzorgen waar ook kinderen een rol in spelen. Aan het eind van de wandeling was er een spetterend optreden van de Big Band van het Meander college. Steeds meer mensen haakten aan om te luisteren en te kijken naar al die jonge mensen die door hun muziekleraar uitgenodigd werden om hun talenten te laten zien. Het schoolterrein van de Werkschuit liep beetje bij beetje vol met buurtgenoten.

Het doel van het Vredesplatform was om de verbinding tussen buurtbewoners en gasten uit andere buurten te vergroten rond het thema Vrede en Klimaat. De Walk of Peace was een kleine bijdrage hieraan. We hebben een stukje ‘open gaan van de hemel’ ervaren.

De Hoge Spoorbrug die nu door alle fietsers en voetgangers gedeeld moet worden, was vanmorgen een stukje hemel, die open ging.

Alle fietsers moeten afstappen om daar over heen te gaan. Als er geen mannen bij zouden staan om dat in de gaten te houden, dan zouden alle fietsers op de fiets blijven zitten. Midden op de brug stond een man die iedereen groette. Ik werd er blij van. Op de terugweg bleef ik even bij hem staan. Ik vroeg hoe lang hij moest werken, zijn antwoord: van 7 tot 7 uur. Ik zei hem dat ik het fijn vond dat hij iedereen groette. “Ja” zei hij: “ik ben gelovig en geloof dat wij allemaal het licht in ons hebben.” Hij is Moslim. “Kun je hier bidden?” “Dat kan ik overal. Ik doe het in mijn hoofd.” Wat is het mooi om zo’n mooie man tegen te komen.

Voor mij: de hemel gaat open.

Zeven generatiedenken voor Vrede

Over Elisa M. Boulding; Bron: Wikipedia Seven generations, redactie.

Zeven generaties rentmeesterschap is een concept dat de huidige generatie mensen aanspoort om te leven en te werken ten behoeve van de zevende generatie in de toekomst. Er wordt aangenomen dat het zijn oorsprong heeft gevonden bij de Iroquois. De stammen van de First Nations die woonden bij de grote meren in de VS en Canada. De Grote Wet van de Iroquois houdt in dat het gewenst is om zeven generaties vooruit te denken. Pas dan kun je besluiten of de beslissingen die we vandaag nemen ten goede komen aan onze nakomelingen. Het wordt vaak geassocieerd met het moderne, bekende concept van milieubeheer of 'duurzaamheid', maar het heeft een veel bredere context die we kunnen aanduiden als Vrede in de brede zin.

*De grondwet van de Iroquois:
"Bij elke beraadslaging moeten we rekening houden met de impact op de zevende generatie... zelfs als dit een huid zo dik als de bast van een pijnboom vereist."*

Als reactie op het consumentisme komt er nadruk op het rentmeesterschap dat verschuldigd is aan generaties uit het verleden en in de toekomst. In plaats van te wijzen op zeven generaties gerekend vanaf de eigen generatie en naar de toekomst te kijken, is er bewustzijn van een erfenis die moet worden geëerd of een schuld die we in gedachten moeten houden tegenover de drie generaties vóór de eigen generatie, evenals een bewustzijn van de eigen erfenis die we hebben nagelaten aan de drie generaties die de onze opvolgen.

Een Iroquoï, first nation

Bij het ‘Zeven-generatiedenken’ stel ik mijzelf centraal, en breid ik mijn denken uit van de tijdspanne die betrekking heeft op mijn eigen leven, naar zeven generaties voor mij en zeven generaties na mij.

Quaker-socioloog Elise M. Boulding werkte hiervan een boeiende versie uit. Volgens dit perspectief houdt een persoon rekening met het oudste familielid of de familievriend die de persoon als baby heeft aangeraakt of gekend; bijvoorbeeld een betovergrootouder van 90 jaar. Op dezelfde manier moet de persoon dan denken aan het oudste familielid of de familievriend die die betovergrootouder heeft aangeraakt of gekend; bijvoorbeeld een andere 90-jarige persoon. Dan loopt de berekening door naar het kind dat de persoon tijdens zijn of haar eigen leven zou kunnen aanraken of kennen; en bij uitbreiding nogmaals, schat het aantal jaren dat het kind oud zou kunnen worden en nog een ander kind zou kunnen aanraken of kennen. In totaal resulteert dit reiken in de afgelopen 180 jaar en in de toekomst, in het breedste kader voor het begrijpen van iemands plaats in de periode van 360 jaar waarin men gekend kan worden en anderen kan kennen. Met andere woorden: het feit van iemands eigen bestaan heeft een materiële invloed op deze zeer ruime tijdspanne.

Elise Boulding stond bij velen bekend als ‘de matriarch van de vredesstudies’. Ze heeft het eerste vredesstudieprogramma van de VS ontwik-

keld toen ze hoogleraar sociologie was aan het Dartmouth College. Haar gematigde wijsheid over gemeenschapsopbouw, culturen van vrede, intergenerationale verbindingen en de kracht van de verbeelding raakte ons hart en onze geest.

Het meest fundamentele was haar overtuiging dat vrede begint in het hart van het individu en naar buiten straalt via relaties van elke denkbare soort. Zoals Elise het uitdrukte: netwerken is vredesopbouw.

Bij een bijeenkomst van vrouwelijke leiders besprak ze een eerste versie van het Earth Charter, een internationale verklaring met principes voor duurzaam leven. Ze gaf haar uitgebreide kijk op de periode waarin deze verklaring ontstaan is. Zij schreef in een inleiding op het boek dat hieruit ontstond:

‘Women's Views on the Earth Charter’: “De reis van het VN-Handvest naar het Earth Charter is een buitengewone odyssee van een halve eeuw geweest van groeiend bewustzijn over de aard van de menselijke samenleving en haar relatie tot de aardse gemeenschap.” Vooruitkijkend daagde ze ons uit: “De taak is nu om onszelf open te stellen voor verandering die verder gaat dan we ons gemakkelijk kunnen voorstellen.”

Elise M. Boulding (6 juli 1920 – 24 juni 2010) was een in Noorwegen geboren Amerikaanse Quaker-socioloog en auteur die een belangrijke bijdrage leverde aan het creëren van de academische discipline van vredes- en conflictstudies. Haar holistische, multidimensionale benadering van vredesonderzoek onderscheidt haar als een belangrijke wetenschapper en activist op meerdere gebieden. Haar geschreven werken bestrijken tientallen jaren en variëren van discussies over het gezin als basis voor vrede, tot Quaker-spiritualiteit tot het opnieuw uitvinden van de internationale wereld: een "mondiale cultuur". Opvallend is vooral haar nadruk op vrouwen en gezinnen in het vredesproces.

**Boulding, Elise (1988). Bouwen aan een mondiale burgercultuur: onderwijs voor een onderling afhankelijke wereld. New York: Teachers College Press. blz. 3–5. ISBN-0-8156-2487-5. OCLC-854687686.*

Elisa Boulding Visioning the Possible: What Can I Do In the Present?
www.youtube.com/watch?v=dogwYVYBJz8

Luisteren naar elkaar

Door Marlies Tjallingii

Quakers en ik, donderdag 19 oktober, was de gelegenheid om naar elkaar te luisteren in deze tijd van oorlog tussen Israël en Gaza. We voelen ons allemaal heel erg betrokken. Waar halen we de kracht vandaan om te blijven vertrouwen op ons getuigenis van geweldloosheid? Hoe gaan we met onze boosheid om die we voelen bij het zien van zoveel geweld en tegengeweld. Escalatie door steeds meer wapens te sturen. Escalatie door te vergeten wat de geschiedenis is na 1948.

Ik had iedereen uitgenodigd om een tekst mee te nemen naar de bijeenkomst. Die teksten hebben we gedeeld in de chat. Zo konden we ook nalezen wat de bijdragen waren.

Er zijn nog andere heel waardevolle bijdragen over bidden:

“Hoe kunnen we weten wat we moeten doen? Wat ‘gewoon’ was, geldt niet meer. Ook kunnen we niet kijken naar de mensen om ons heen en ons afvragen, wat doet de ander? Stil zijn en wachten op de kracht van God. Met betrekking tot deze oorlog, kunnen we petitie ondertekenen, schrijven en meedoen aan demonstraties voor vrede die de verschillende geloven omvatten.”

“Bidden met Vrienden. Alles wat we kunnen doen is bidden. Laat het ook onze onmacht zien om te handelen? Bidden en blijven zingen. In plaats van bidden zeggen we bij de Quakers: in het Licht houden. Ook onszelf daarbij in het Licht houdend.”

“Hier in onze bijeenkomst van Quakers-en-ik doet het samen stil zijn ons ook de vrede voelen.”

“Bidden is niet genoeg. De vraag is wat doe je? Doe ik wel genoeg? Wat kan ik nog meer doen. God heeft geen handen, dan de onze. Als je één persoon redt, red je de hele wereld.”

“Van Erich Fromm leren we de hele mensheid lief te hebben wat ze ook doen. (Liefhebben een kunst en een kunde).”

“Ik voel machteloosheid om wat er om ons heen gebeurt. Ik kan wel iets doen aan de oorlog in mezelf. Ik wil eerst de irritatie in mezelf oplossen. Van Thich Nhat Hanh leer ik om ernaar te glimlachen. Dan lost de irritatie

op. Ik word getriggerd door het grote geweld. Mijn interne glimlach helpt me om te ervaren dat er iets boven of buiten mezelf gebeurt. Dat wil ik delen met de wereld.”

“Jezus gaf ons het voorbeeld om het zwaard weg te doen, zelfs in situaties waar hijzelf de dood onder ogen zag. Mattheus 26:

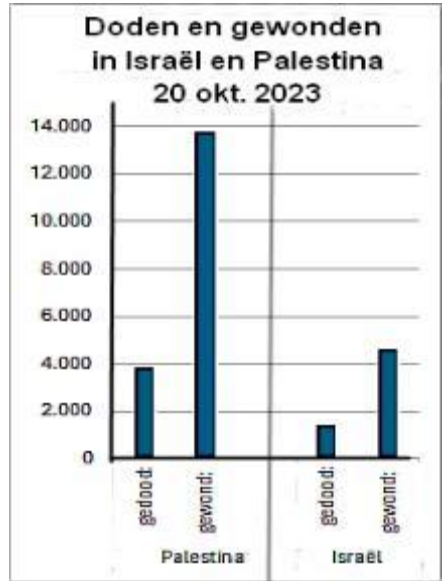
‘Nu greep een van Jezus’ metgezellen naar zijn zwaard. Hij trok het, haalde uit en sloeg de dienaar van de hogepriester een oor af. Daarop zei Jezus tegen hem: ‘Steek je zwaard terug op zijn plaats. Want wie naar het zwaard grijpt, zal door het zwaard omkomen.’

Misschien dat deze bijeenkomst ons aan spoort om dat wat we kunnen doen ook echt te doen. Te blijven bidden en zingen en vooral ook luisteren naar elkaar en daar waar we onze handen kunnen gebruiken, daar de kracht en de moed voor hebben.

Dagboek van Fox

(George Fox: 1624 - 1691):
"Ik zag een oceaan van duisternis en dood. Maar ook een oneindige oceaan van licht en liefde die de oceaan van duisternis overstroomde."
"Ons vertrouwen en onze onzelfzuchtigheid bouwen onze toekomst."

(afgeleid van "Onze angst en onze hebzucht vernietigen onze toekomst.")

Doden in Palestina (Gaza en West-bank) en Israël op 20 okt

Bankshy Schildering op de Scheidingsmuur in Bethlehem

Geweldspiraal in Israël -Palestina

Verklaring van het Vredescomité van de Zweedse Quakers

[\(https://www.kvakare.se/uttalande-fran-fredskommitten-om-valdspiralen-i-israel-palestina/\)](https://www.kvakare.se/uttalande-fran-fredskommitten-om-valdspiralen-i-israel-palestina/)

Door Sjoerd Uitslag

Ik ben zelf betrokken bij het Vredescomité en voelde me geroepen om deze tekst ook voor jullie te vertalen.

Wij veroordelen ten sterkste de waanzinnige geweldsspiraal die de volkeren in Palestina-Israël treft. Deze twee volkeren wier lot zo onherroepelijk is vervlochten.

Wij veroordelen het geweld. Zij die het uitoefenen moeten verantwoordelijk worden gehouden voor hun daden. Maar wij veroordelen hen niet als mensen.

Allen, zowel de Israëliërs als de Palestijnen, zijn op verschillende manieren slachtoffer van het apartheidssysteem waarin zij zijn gedwongen te leven. Om na deze catastrofe uitzicht te hebben op een vreedzame toekomst, moet de wereldgemeenschap een onmiddellijk staakt-het-vuren eisen. Vervolgens moet deze zelfde wereldgemeenschap erop toezien dat er serieus omstandigheden worden gecreëerd voor verzoening en duurzame vrede. In essentie betekent dit dat allen die leven op dezelfde bodem, dezelfde lucht inademen en opzien naar dezelfde hemel, gelijkwaardig, rechtvaardig en met respect moeten worden behandeld.

Laat ons bidden voor vrede en verzoening. Laten we allen in het licht houden die werken om deze voortdurende oorlog te stoppen, die de getroffensten helpen en die de weg bereiden voor een duurzame vrede.

Sultan Al-Kamil werd geboren in 1180 en was een Koerdische Ayyubid-sultan die regeerde over Noord-Afrika. Tijdens zijn ambtsperiode als sultan versloegen de Ayyo-gebieden twee kruistochten. De Yojobids waren een islamitische dynastie van Koerden die in de 12e en 13e eeuw regeerden over (delen van) Syrië, Egypte en Noord-Irak.

Franciscus van Assisi en Sultan Al Kamil omhelzen elkaar.

Quaker Peace Network

van EMES bijeen in Brussel 20 – 22 oktober, EMES is de European and Middel East Section, van de FWCC Friends World Consultation Committee.

Door Marlies Tjallingii

Franciscaans Centrum Chant d'Oiseau in Brussel

Wij zijn in Chant d' Oiseau, een Franciscaans centrum voor groepsretraites en vergaderingen. Ik ben daar al verschillende keren geweest. We zijn niet de enige groep, er is ook een groep Franciscaanse religieuzen (uit Parijs en België) en een groep verloofde stellen die zich op hun huwelijk voorbereiden.

Vorig jaar was de bijeenkomst in Duitsland en daar werd besloten om de naam te veranderen in QPN: een Quaker netwerk van mensen die in Europa en het Midden Oosten aan vrede werken. Vrede en sociale actie hangen nauw samen. Ook het woord netwerk gaf een andere inhoud aan ons programma. Niet meer een hele rij van presentaties van activiteiten die we allemaal op onze eigen plek doen, maar meer gefocust op hoe we samen werken.

We zijn met 16 mensen in de zaal, op zaterdag nog meer en 10 tot 12 mensen online. Als het goed georganiseerd is, en dat was het, is het prima om zo te werken.

Er zijn Quakers uit Nederland, België, Duitsland, Zweden, Frankrijk, Zwitserland, Oekraïne, Engeland, Georgië en Noorwegen. Omdat we in Brussel bij elkaar komen, zijn er leden van de staf van QCEA (Quaker Council for

European Affairs) aanwezig.

Even Welkin, betaald medewerker bij EMES, is ook netwerk consultant. Hij begeleidt ons in het denken over wat netwerken betekent voor onze groep. Daarbij komen ook beelden op van het wereldwijde levensnetwerk, waar ook Joanna Macy het over heeft. Ik noem een paar kenmerken:

We zijn verbonden, het is een speelveld, we kunnen luisteren naar verschillende perspectieven, het gevaar kan zijn dat we anderen uitsluiten, we zijn niet alleen, het is energie gevend,

Yurii Sheliazhenko Oekraïense gewetensbezwaarde

het is als een weefwerk. Wat ik een mooi woord vind is: COLLECTIVE MIND. Collectieve geest. We kunnen onze geest verzamelen en zo meer creëren. Dat sluit aan bij: laat de geest bewegen (let the spirit move). Als we samen in stilte zijn, kan de geest haar werk doen en stijgen we uit boven onszelf.

In het afgelopen jaar hebben we als groep een brief geschreven om Yurii Sheliazhenko uit Oekraïne, gewetensbezwaarde, te ondersteunen. Marigold Bently (Britse Quaker) vertelt over haar ervaring met het schrijven van verklaringen namens de Quakers. Dat is een heel proces en vaak zijn we pas klaar als het momentum voorbij is. Dat kennen we als Nederlandse Quakers natuurlijk ook wel. Ons doel is, dat we de wereld een betere plek willen maken. Waarom willen we verklaringen afleggen en tot wie richten we ons? Wat zijn de

Marigold Bently

consequenties voor betrokkenen? Soms is het gevaarlijk voor de persoon om wie het gaat. Als we namens de Quakers of een Quaker organisatie schrijven, vraagt dat om veel overleg met verschillende betrokkenen. Als individu iets doen is gemakkelijker.

Welke woorden gebruiken we? Wat vraagt de liefde van ons? Laat liefde onze eerste stap zijn. Jasmine Piercy uit Engeland (en Sloveni) vertelt over liefdesbrieven naar onze vijanden. Elk woord, elke punt en elke komma is liefde. En dat sturen met een KISS (Keep It Short and Simple). Door middel van woorden bouwen we aan de relatie en willen we de woede en boosheid niet vergroten.

Joyce Ajlouni directrice van AFSC

Helaas zijn we er nog niet in geslaagd om de oorzaak van oorlog weg te nemen, zoals in het Vredesgetuigenis van de Quakers staat.

In kleinere interesse groepen praten enkele deelnemers over de oorlog in de Oekraïne en een andere groep over de oorlog in Gaza. Misha Elizbarashvili uit Georgië is getrouwd met een Oekraïense. Hij gaat regelmatig op en neer naar Oekraïne. Er is ook een groep die praat over de betrokkenheid bij Gaza. Ik vertel dat we daar vier keer geweest zijn en dat ik contact heb met Akram, onze vertaler die nu voor de pers werkt. Hij vertelde dat er 20 vrachtwagens met hulpgoederen zijn toegelaten, terwijl er 400 of meer nodig zijn per dag om 2 miljoen mensen te voeden.

De vraag komt op of we als groep een antwoord willen geven op oorlog? De Britse Quakers hebben nu een verklaring over het herstellen van de schade die ontstaan is en nog steeds bestaat als gevolg van onze slavenhandel. Dit zal waarschijnlijk ook mee gaan naar de Wereld conferentie in Zuid Afrika. Joyce Ajlouni, directrice van AFSC (American Friends Service Committee), is online vanuit Washington. Wij kennen haar omdat zij vroeger directeur van de Quakerschool in Ramallah was en haar daar gesproken hebben. Zij is

Palestijnse en vertelt dat Jean Zaru terug is in Ramallah. Jean heeft een hersenbloeding gehad. Zij was een tijd in Amerika bij haar zoon en is nu zover opgeknapt dat ze met hulp in haar eigen huis kan wonen in Ramallah. Velen van ons die betrokken zijn bij Palestina, kennen haar. AFSC was in Gaza na 1948, nog voordat de UNWRA daar was. Ze hebben een jongeren programma opgezet en humanitaire hulp gegeven. Op dit moment zijn ze dagelijks in contact met Firas, AFSC medewerker, in Gaza die wij ook goed kennen uit Gaza. Met een andere collega hebben ze al een paar dagen geen contact. Zo speelt ook in dit weekend de oorlog in Gaza en Israël een rol. Dat kan bijna niet anders. Nadat Joyce ons toespreekt, gaat ze naar een demonstratie, georganiseerd door Jewish Voice for Peace en een Moslim groep, in Washington, waar ze ook een toespraak mag houden. Palestijnen willen vrede, wij zijn ook mensen, Joden tegen genocide is de leus van JVP.

Zaterdag middag hebben we een gast uit Colombia, Martin Nates, lid van de Mennonites (Doopsgezinden) daar, hij vertelt dat ze daar al 30 jaar werken aan vrede in de conflictgebieden. In 2023 zijn al 28.000 kinderen gerekruteerd voor het leger. Vaak zijn dit kinderen van 8 jaar die verplicht worden om wapens te dragen. De Mennonites hebben een programma om kinderen uit het leger te krijgen en om kinderrechten te respecteren. In november is er een wapenbeurs in Bogotá. Daar zijn groepen die demonstreren tegen wapenhandel. De oorlog en wapens worden ook geëxporteerd naar landen zoals Haïti en Jemen. Er is een Europees Netwerk tegen Wapenhandel.

Tracey Martin, directeur van QCEA (Quaker Council of European Affairs), vertelt over het werk van QCEA in Brussel. Sinds 1979 bestaat QCEA en in 1985 zijn ze verhuisd naar het huis aan Place Ambiorix. De belangrijkste taak is om leden van Europese commissies en het Europese Parlement samen te brengen op een veilige plek. Ze brengen hen op een niet bedreigende en confronterende manier met elkaar in contact. Het overkoepelende thema van het weekend is Vrede, de onderliggende thema's zijn: klimaat crisis, migratie en dialogen voor transformatie. In 2024 zal er een handboek zijn over migratie. Alice Privey, die ook op de grensbijeenkomst was, vertelt nog over haar werk voor QCEA voor klimaat rechtvaardigheid en vrede. Op 6 december komt er een mensen rechten forum in Brussel.

Wat een belangrijke onderwerpen! Ook gewetensbezwaren komen aan de orde: Weigeren om te doden is geen misdaad.

Op de vraag: "wat kunnen wij doen?" antwoordt Tracey: Daag mensen uit die haat zaaien (hatespeech),. Ga stemmen voor het Europese Parlement en roep om een rechtvaardige en vreedevolle transitie. Er zijn verkiezingen voor het Europees Parlement van 4 tot 6 juni 2024. Weinig deelnemers aan de bijeenkomst weten die datum. Het is belangrijk om hier aan mee te doen en

mensen te stimuleren om te gaan stemmen.

Zondag ochtend spreekt Rania Maayeh, de huidige directeur van de Friends Schools in Ramallah. Ze heeft een emotioneel verhaal.: Elke dag is er weer de vraag: kunnen de leerlingen naar school komen of is het te gevaarlijk?. Gaan we online of komen de leerlingen naar school.? Veel docenten hebben familie verloren in Gaza. Vaak hebben ze hun familie in 25 jaar niet gezien. Een docent heeft 17 familie leden verloren. Er zijn veel trauma's te verwerken. Er is een klein budget om trauma specialisten in te zetten, maar het is niet genoeg. Dus is er een schreeuw om mensen die kunnen helpen met trauma verwerking in het Arabisch. In de Westbank is er een toename van geweld (op 19 oktober al 90 doden, red.). Twee dagen geleden konden 9 docenten niet naar school komen. Een van de 1600 leerlingen van de school, zei tegen Rania: er zijn in Gaza al 1000 kinderen omgekomen, dat zijn meer dan de helft van de leerlingen op onze school.

Leerlingen van de 11 en 12 klassen moeten wel doorgaan met de lessen, omdat ze internationale examens hebben. De school heeft nu een yoga leraar ingehuurd die ook ademwerk doet met wie wil mee doen en ze geeft yoga lessen om te ontspannen. We vragen wat de Palestijnse Autoriteit doet. Ze kunnen niet veel. Israël controleert alles. De settlers zijn heel gewelddadig en sluiten de wegen af. Het is tijd voor de mensen om in vrede te leven.

We zijn diep onder de indruk van Rania's inbreng. Ze spreekt met ingehouden emotie, maar ze laat ons met diepe emoties achter. Sytse en ik hebben-

Rania Maayeh en het hoofd van de middelbare school, Paul Parker, in april van dit jaar ontmoet; eerst tijdens de wijdingssamenkomst in Ramallah en later in de school.(dit is dus niet P. P. Recording Clark van BYM!)

Zondag ochtend na de bijdrage van Rania is er tijd om dit op ons in te laten werken. Ik heb deelgenomen aan de interesse groep klimaat en omgeving?, of tijd om naar buiten te gaan de prachtige tuin in of tranen te laten lo

Rania Maayeh, de huidige directeur van de Friends School in Ramallah Palestina

of te zingen, of

Jasmine Piercy stelt voor om Environment toe te voegen aan Vrede. Dit hangt ook samen met het thema van de Wereld Conferentie: Ubuntu, wij zijn, omdat de planeet is. Laten we voor onze maandelijkse bijeenkomsten sprekers uitnodigen om deze verbinding tussen VREDE, KLIMAAT EN RECHTVAARDIGHEID nog meer uit te leggen.

Ook de herstelbetalingen waar de Britse Quakers mee bezig zijn en de ondersteuning aan dienstweigeraars in Oekraïne en Rusland en Turkijemoeten aan de orde komen Kate McNally heeft nog een bijdrage over het Pandora project: hulp aan degenen die trauma's helpen te verwerken, is belangrijk. Ook deze helpers hebben hulp nodig om hun trauma's te verwerken.

Aan het einde hebben we een worship sharing over hoe we zorgen voor onszelf. Samen komen in stilte....zingen,... buiten zijn onder de grote boom. Ruimte geven aan verdriet en boosheid. Samen met Erik Dries reis ik terug, onderweg in de metro zien we grote groepen mensen die op weg zijn naar een demonstratie voor de rechten van Palestijnen, ook een deel van onze groep doet mee. Wij zitten in de trein naar Antwerpen. Als we moeten

overstappen, blijkt er een trein te zijn uitgevallen. Het perron is zo vol dat we bijna niet van de roltrap af kunnen stappen. Mensen blijven rustig, maar ik voel een lichte paniek. Hoe zou het voelen als je met 1.000.000 mensen je moet verplaatsen naar een plek die ook niet veilig is? Onvoorstelbaar. De trein is zo vol dat er 100 mensen vrijwillig moeten uitstappen, voordat hij kan vertrekken. Na een reparatie vertrekt de trein, in Breda kan Erik ook zitten in de eerste klas coupé, want verder is er geen plek. Ik kom veilig thuis. Met veel emoties en ook met verbondenheid.

Now in collaboration with

indigo
volunteers

Offering Online workshops

- Psychological First aid
- Intersectionality and Humanitarian aid
- Privilege and Humanitarian aid

Stichting de Vrolijkheid

Brengt kunst naar asielzoekerscentra

Door Herman van Beek (Quaker Hulpfonds)

Dit keer aandacht voor de Stichting de Vrolijkheid, die we als Quaker Hulp Fonds steunen. De Stichting de Vrolijkheid is een netwerk van kunstenaars en regelaars, actief in een kleine dertig asielzoekerscentra. Ze organiseren hierin al 20 jaar kunstprojecten, voor kinderen, tieners en jongeren en hun families, zo kunnen we op hun website lezen: <https://vrolijkheid.nl/>

‘De Vrolijkheid’ wil op die manier jonge mensen die asielzoeken welkom heten in de asielopvang als waardevolle individuen vol veerkracht en talent. En niet als ‘vluchteling’.

‘Vluchtelingen’ bestaan niet, net zo min als ‘vluchtelingenkinderen’, schrijven ze in een toelichting. Reductie van iemands identiteit tot die van ‘vluchteling’ of ‘vluchtelingenkind’ deprimeert en beschadigt de ontwikkeling.

Mensen die gevlucht zijn, moeten worden gezien als wat ze zijn: “Individen vol veerkracht”.

Kinderen zijn ware levenskunstenaars. Door samen met hen en hun ouders dans, theater, muziek (nieuwe) media en beeldende kunst te maken, streeft De Vrolijkheid naar het scheppen van een veilige ruimte en omstandigheden waarin kinderen en ouders hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen, en daarmee hun veerkracht versterken.

Want het leven in asielcentra kan de gezondheid van AZC-bewoners daadwerkelijk in gevaar brengen. Hun lichamelijke gezondheid, bijvoorbeeld in het geval van slechte noodopvanglocaties (getuige de Brandbrief

van Vluchtelingenwerk, zie kader) en hun psychosociale gezondheid, door de onvoorspelbare asielprocedure en de bijbehorende onzekerheid en stress en door de vele verhuizingen.

Zegt een jongen, die al een paar keer naar een andere locatie moest verhuizen: “Je raakt je net gemaakte vriendjes weer kwijt, en dan moet je weer overnieuw beginnen.”

Niemand zal graag in de schoenen van die jongen willen staan, denk ik, noch in die van zijn ouders.

Het gaat niet om kleine aantallen kinderen en jongeren in asielcentra.

In Nederland verbleven vorig jaar ruim 40.000 vluchtelingen in asielcentra, volgens officiële cijfers. Waaronder 12.000 kinderen, jonger dan 18 jaar en nog eens omstreeks 8.000 jongeren tussen de 18 en 25 jaar. Samen de helft van alle bewoners van asielcentra in Nederland.

Momenten van vrolijkheid en zorgeloosheid gebracht door een Vrolijk Team in asielcentra, zijn daarom wel op hun plaats. Al was het maar voor wat goeie herinneringen voor later voor al deze kinderen en jongeren.

Nieuws van 'Vluchtelingenwerk' 14 december 2021

Onderzoek: leefomstandigheden noodopvang schieten ernstig tekort

De leefomstandigheden in noodopvanglocaties voor vluchtelingen en asielzoekers schieten ernstig tekort. In veel locaties ontbreekt het aan basisbehoeften als privacy, veiligheid en warmte. Ook zijn er zorgen over de medische zorg, toegang tot onderwijs voor kinderen en de vele verhuizingen in korte tijd. Dat concluderen wij in een inventarisatie van de leefomstandigheden van 5.000 asielzoekers in 21 noodopvanglocaties. In een brandbrief roepen we staatssecretaris Broekers-Knol, provincies en gemeenten op om deze locaties zo snel mogelijk te sluiten

Mocht je een donatie willen geven aan De Vrolijkheid dan kan dat via het Quaker Hulpfonds.

Bijdragen van meer dan €50,- kun je oormerken als bestemd voor Stichting de Vrolijkheid.

Bijdragen graag naar: IBAN NL94TRIO03384113 64 t.n.v.

Quaker Hulp Fonds.

Tot slot hieronder enkele vrolijke voorbeelden

[Zomerconcerten](#) In de zomer van 2023 organiseerde de Vrolijkheid zes unieke zomerconcerten op verschillende AZC's in Nederland. Met optredens van o.a. Iris Hond. De muzikanten betraden het podium in door AZC-bewoners in samenwerking met textiel- en modeontwerpers zelf ontworpen costumes. Zo ook Iris Hond, hierboven.

[Wandkleden](#) Onder begeleiding van textieldesigner Saskia van der Post maakten ouders en kinderen in het asielcentrum Burgum grote wandkleden waarop ze verhalen van vroeger en dromen verbeeldden. Zoals op het wandkleed hiernaast

Staakt-het-vuren

Quaker-organisaties roepen op tot een staakt het vuren en humanitaire bescherming in Gaza

<https://www.quaker.org.uk/news-and-events/news/quaker-organizations-call-for-a-ceasefire-and-humanitarian-protections-in-gaza>

Quakers in Groot-Brittannië hebben zich aangesloten bij het American Friends Service Committee, het Canadian Friends Service Committee, het Friends Committee on National Legislation en het Quaker United Nations Office en roepen op tot een staakt-het-vuren in Gaza.

Quakers in Groot-Brittannië hebben zich aangesloten bij het American Friends Service Committee, het Canadian Friends Service Committee, het Friends Committee on National Legislation en het Quaker United Nations Office en roepen op tot een staakt-het-vuren in Gaza, fotocredit: AFSC. Quakers geloven in de heilige waarde van ieder mens en verzetten zich tegen geweld in al zijn vormen. Als Quaker-organisaties rouwen we om alle verloren levens en treuren we met iedereen die lijdt. Wij treuren om degenen in Israël en Palestina die kostbare levens hebben verloren. Wij bidden met degenen die wachten op de terugkeer van hun dierbaren en met degenen die leven onder belegering en bombardementen.

Bij de aanval van Hamas op Israël op 7 oktober kwamen ruim 1.300 Israëli's om het leven, en burgers werden door Hamas naar Gaza gegijzeld. Op 16 oktober waren bij de daaropvolgende Israëlische militaire aanval op Gaza minstens 2.950 (*op 21 okt. 4.137 mensen, , nrc, red.*) al Palestijnen om het leven gekomen, waaronder ruim 1.030 kinderen (*1.661 kinderen, nrc*). Er zijn meer dan een miljoen Palestijnen in Gaza ontheemd, waarbij meer dan 7.500 huizen verwoest waren. Vandaag, op 17 oktober, zijn we diep bedroefd over de extra verliezen, vooral de bomaanslag op het Al-Ahli-ziekenhuis, met berichten over minstens 500 slachtoffers. Deze aantallen zullen blijven stijgen als de aanvallen niet eindigen.

Geweld als dit is nooit te rechtvaardigen, en wij staan erop dat er tegelijk met de terugkeer van alle gijzelaars een staakt-het-vuren moet worden gerealiseerd.

QUAKERS

Canadian Friends
Service Committee

Na het begin van de Israëlische aanval heeft Israël ook zijn belegering van Gaza geïntensiveerd, waarbij de toegang tot water, voedsel, brandstof, elektriciteit en medicijnen werd geblokkeerd als een daad van collectieve bestraffing. Het heeft directe gevolgen voor alle mensen in Gaza. Mensen lijden honger en dorst, en duizenden raken gewond. De medicijnen raken op, ziekenhuizen hebben geen stroom en draaien op generatoren met beperkte brandstofvoorraden, en overweldigde medische voorzieningen kunnen mensen in nood niet helpen. Er sterven mensen naarmate een vermijdbare humanitaire crisis zich verdiept.

De vele geloofstradities die in de regio vertegenwoordigd zijn, delen een religieuze verplichting om de hongerigen te voeden, voor de zieken en gewonden te zorgen en de meest kwetsbaren tegen geweld te beschermen. Het morele gezag van de internationale gemeenschap zal worden geëvalueerd op basis van haar reactie op de behoeften van gemeenschappen in gevaar. Het is nu tijd voor actie.

Friends Committee
on National Legislation

Lobbying with Quakers

Quakers hebben een lange geschiedenis in het verlenen van humanitaire hulp en het leiden van inspanningen om vrede op te bouwen in conflictsituaties. Wij zijn van mening dat de beginselen van het internationaal humanitair recht, inclusief de Vierde Conventie van Genève, moeten worden gerespecteerd. De Israëlische regering moet toegang en veiligheid verlenen aan de VN en humanitaire organisaties om hun taken te kunnen vervullen. In plaats van verder bloedvergieten hebben we onmiddellijke humanitaire toegang tot Gaza nodig. En de internationale wetgeving voor humanitaire en

mensenrecht-ten moet nageleefd worden. Wij eisen dat nationale leiders, religieuze leiders en journalisten hun macht en invloed gebruiken om een gedurfde stem te laten horen voor humanitaire bescherming en om een einde te maken aan de aanhoudende oorlogsmisdaden. Overal waar oorlogsmisdaden en schendingen van het internationaal humanitair recht hebben plaatsgevonden, moet er verantwoording worden afgelegd.

We roepen de Israëliëse en internationale leiders ook op om onmenselijke anti-Palestijnse retoriek en benaderingen die de pijnlijke verdeeldheid verdiepen en de huidige crisis politiseren, resoluut te verwerpen. Alle inspanningen moeten erop gericht zijn ons weg te leiden van een onherstelbare ramp. Sterk leiderschap voor vrede – vrede die recht doet aan legitieme rechten en behoeften en die alle partijen in staat stelt elkaars menselijkheid te erkennen – is vereist.

Verdere militaire actie zal geen vrede brengen. Wij weten dit als Quakers die zich inzetten voor vrede en als geschiedenisstudenten. Daarom roepen wij op tot een onmiddellijk staakt-het-vuren en humanitaire toegang, en tot actie om de onderliggende onrechtvaardigheid van de bezetting en de ongelijkheden die aan deze situatie ten grondslag liggen op de lange termijn aan te pakken.

Onze overtuiging dat vrede op aarde zal zegevieren, zoals de geschriften van de grote religies van de wereld hebben beloofd, worstelt om haar basis te vinden te midden van zulk ongelooflijk geweld en lijden. Dit is een tijd voor sterke morele vastberadenheid, geestelijke standvastigheid en onmiddellijke actie.

Wij roepen de internationale leiders van alle landen op om van deze boodschap te getuigen en de weg naar vrede te wijzen.

Servicecomité van Amerikaanse Vrienden (AFSC)

Servicecomité Canadese vrienden (CFSC)
Vriendencommissie Nationale Wetgeving (Friends Committee For National Legislation)

Quakers in Groot-Brittannië

Quaker-bureau van de Verenigde Naties (QUNO)

Quakers willen niet profiteren van de bezetting van Palestina

19 november 2018; <https://www.quaker.org.uk/news-and-events/news/quakers-will-not-profit-from-the-occupation-of-palestine>

Quakers in Groot-Brittannië zijn vandaag (*in 2018!*) de eerste kerk in Groot-Brittannië geworden die heeft aangekondigd dat zij geen van haar centraal beheerde fondsen zal investeren in bedrijven die profiteren van de bezetting van Palestina.

Marlies Tjallingii op bezoek bij één van de kleuterscholen in Gaza die door de Quakers gesteund werden, 23 april 2013

Het besluit, genomen door de beheerders van de Quakers in overleg met het nationale representatieve orgaan van Quakers past in een lange Quaker-geschiedenis van het nastreven van ethische investeringen. Het volgt op beslissingen om geen geld te investeren in onder meer de fossiele brandstoffenindustrie, wapenbedrijven, Apartheid Zuid-Afrika en – nog verder teruggaand – de trans-Atlantische slavenhandel.

Paul Parker, schrijver voor de Quakers in Groot-Brittannië, zei:

“Onze lange geschiedenis van werken aan een rechtvaardige vrede in Palestina en Israël heeft onze ogen geopend voor de vele onrechtvaardigheden en schendingen van het internationaal recht die voortkomen uit de militaire bezetting van Palestina door de Israëlische regering.

Wij geloven sterk in de kracht van legitieme, geweldloze, democratische instrumenten zoals moreel verantwoorde investeringen om positieve veranderingen in de wereld te realiseren.

“Nu de bezetting 51 jaar bestaat en het einde nog niet in zicht is, geloven wij dat we een morele plicht hebben om publiekelijk te verklaren dat we niet zullen investeren in welk bedrijf dan ook dat profiteert van de bezetting.

“We weten dat deze beslissing voor sommigen moeilijk om te horen zal zijn. We hopen dat ze zullen begrijpen dat onze overtuigingen ons dwingen om ons uit te spreken over onrecht, waar ter wereld we dat ook tegenkomen, en

om moeilijke gesprekken niet uit de weg te gaan.

“Als Quakers proberen we ons geloof uit te leven door middel van alledaagse handelingen, inclusief de keuzes die we maken over waar we ons geld in stoppen. Wij geloven sterk in de kracht van legitieme, geweldloze, democratische instrumenten zoals moreel verantwoorde investeringen om positieve verandering in de wereld te realiseren. We willen ervoor zorgen dat ons geld en onze energie in plaats daarvan worden gestoken in plaatsen die onze toewijding aan vrede, gelijkheid en gerechtigheid ondersteunen. “We hopen dat door de aankondiging van onze weigering om van deze bedrijven te profiteren, dit anderen zal aanmoedigen om na te denken over hun eigen investeringen, en zal helpen de wettigheid en praktijken van de aanhoudende militaire bezetting ter discussie te stellen.

Dit omvat bedrijven – in welk land ze ook gevestigd zijn – die bijvoorbeeld betrokken zijn bij de illegale exploitatie van natuurlijke hulpbronnen in bezet Palestina, en de bouw en het onderhoud van de scheidingsmuur en Israelische nederzettingen.” “We kijken uit naar de publicatie van de VN Business and Human Rights Database, waarin bedrijven zullen worden vermeld die betrokken zijn bij de nederzettingen in bezet Palestina. We erkennen de hulp die dit onze beleggingsbeheerders zal bieden bij dit nieuwe beleid. Dit geldt ook bijvoorbeeld voor het Onderzoeks-database samengesteld door het AFSC (American Friends Service Committee).” “We hopen dat dit beleid nuttig kan zijn voor Quaker regiogroepen, die geïnteresseerd zijn in het aannemen van een soortgelijke aanpak”.

In hun notulen herbevestigde de landelijke commissie van de Britse Quakers hun besluit uit 2011 om goederen te boycotten die geproduceerd zijn in Israelische nederzettingen gebouwd in bezet Palestina “tot het moment dat de Israëli-sche bezetting van Palestina is beëindigd. We bidden voortdurend voor zowel Israeli’s als Palestijnen, houden ze bij elkaar in onze harten, en kijken uit naar een toekomst van liefdevolle en genereuze samenwerking.”

Marlies te midden van de kinderen in Gaza, 23 april 2013

De bouw is begonnen!

Nieuws van De Dorothy Gemeenschap

Ik ben met de Dorothy-gemeenschap hun 3e verjaardag gaan vieren op zaterdag 21 oktober. Met de trein naar Amsterdam-Zuid en verder met het vouwfietsje richting Uithoorn. Ze hadden een heel leuk programma in elkaar gezet! Het was heel fijn om hen allemaal weer te zien! Natuurlijk wilde ik in de eerste plaats Mieke van Opheusden zien. Ze was heel druk met een fantastische Surinaamse maaltijd te koken. En dat was fantastisch! Wel tien verschillende heerlijke veganistische gerechten. Er waren meer dan veertig bezoekers. Zoals in vorige Vriendenkringen bericht was Mieke heel actief bij Greenpeace, Extinction Rebellion en Kappen met kolen en de bruinkoolmijn in Duitsland.

Mieke bereid de heerlijke maaltijd voor

appeltaart

Chapati's

salade

bakbanaan

Op weg naar de zangworkshop in de woonwagen (links)

De eerste palen van het nieuwe Dorothy huis zitten in de grond! Dat is een feest, na 3 jaren wachten! De állereerste paal (zie foto) werd onlangs geslagen en de fundamente zijn in aanleg.

We hadden een zangbijeenkomst met Taize liederen e een dankbijeenkomst met onder anderen Psalm 146 waarvan dit fragment me sterk aansprak (mijn verzie):

.....

*Hij die trouw is tot in de eeuwigheid,
Recht doet aan de verdrukten,
Brood geeft aan de hongerigen
Die bevrijdt de gevangenen
Opent de ogen van blinden,
Richt de gebogenen op.*

Alleluja

*De rechtvaardigen heeft hij lief
De vreemdelingen beschermt hij,
Wezen en weduwen steunt hij,*

.....

De eerste paal voor het nieuwe onderkomen

De Spreidingswet: ‘iets is beter dan niets’

Door INLIA, (Internationaal Netwerk van Lokale Initiatieven met Asielzoekers. De vier regionale Quakergroepen in Nederland zijn aangesloten bij INLIA. Het is een netwerkorganisatie van en voor geloofsgemeenschappen die asielzoekers en vluchtelingen in nood helpen.

Er is dezer dagen veel te doen over de Spreidingswet voor de asielopvang. De Tweede Kamer debatteerde er twee dagen over en kwam met tientallen wijzigingsvoorstellen. De Tweede Kamer behandelt die voorstellen en de wet op 3 oktober. Hoewel INLIA een van de partijen is die een alternatief plan uitwerkte, hoopt directeur John van Tilborg toch dat de wet wordt aangenomen. Onder het motto ‘iets is beter dan niets’.

John van Tilborg

“We hebben gezien wat er vorig jaar in Ter Apel gebeurde: mensonterende toestanden. En het bleef sindsdien alsmaar spannend of er niet opnieuw mensen buiten de poort, in het grasveld, zouden belanden. Terwijl: dit is gewoon op te lossen. Het kan echt niet langer zo,” zegt Van Tilborg. Het gebrek aan opvangplaatsen wordt mede – en grotendeels – veroorzaakt door het feit dat slechts een kleine minderheid van gemeenten asielopvang biedt. De Spreidingswet verplicht alle gemeenten bij te dragen. Het duurde lang voordat die wet in de Tweede Kamer kwam, onder meer omdat de eigen partij van staatssecretaris Eric van der Burg zich tegen het wetsvoorstel keerde. Het zou een ‘dwangwet’ zijn. De gemeenten willen zelf echter juist dat de wet er komt. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten pleit er ook voor, zij het wel in een beter uitvoerbare vorm.

Ondertussen ligt er een ander voorstel om de crisis in de asielopvang fatsoenlijk, eerlijk en duurzaam op te lossen: Plan ‘t KAN: Kleinschalige Asielopvang in Nederland. Het kwam tot stand na de noodtoestand in Ter Apel en het gezeul met mensen in de prijzige (crisis)noodopvang. INLIA nam er samen met de Raad van Kerken in Nederland, deskundigen en gemeentelijke bestuurders. Zij namen het initiatief samen met samen met migratiespecialist Carolus Grütters van de Radboud Universiteit, algemeen secretaris van de Raad van Kerken in Nederland Christien Crouwel, voorzitter van de Werkgroep Vluchtelingen van de RvKN Ineke Bakker, de Utrechtse wethouder Rachel Streefland en burgemeester van Tynaarlo Marcel Thijsen.

Dat lijkt wellicht op de Spreidingswet, maar het is eenvoudiger, beter en sneller uitvoerbaar en met een aantal extra voordelen voor de gemeenten.

Plan 't KAN sluit aan bij de manier waarop de huisvesting van statushouders nu geregeld is: een taakstelling naar rato van het aantal inwoners. Van Tilborg: “Dan krijg je als kleine gemeente nooit een grootschalig centrum op je bordje.”

Kleinschaligheid is een van de speerpunten van Plan 't KAN: “We weten dat kleinschalige opvang veel

beter werkt – voor de samenleving, voor de integratie, voor de nieuwkomers. Het enige argument daartegen is bedrijfseconomisch. En daar kun je zelfs over twisten, want dat is een kwestie van hoe je het organiseert.”

De INLIA-directeur weet waarover hij spreekt: de door INLIA opgezette kleinschalige TussenVoorziening voor statushouders in Eelde heeft 4 jaar lang bewezen effectiever én goedkoper te zijn. INLIA vangt bovendien al tientallen jaren asielzoekers in nood op. En sinds augustus vorig jaar ook asielzoekers die niet in het Aanmeldcentrum Ter Apel terecht konden: meer dan 70.000 overnachtingen op meer dan 70 locaties door heel Nederland.

In Vries vangt de stichting nu bijvoorbeeld 40 mensen op, die veel eigen regie en verantwoordelijkheid krijgen en waarbij de plaatselijke gemeenschap goed betrokken is. Daardoor is naar verhouding veel minder personeel nodig. Dat drukt de kosten aanzienlijk. Van Tilborg: “En dat gaat prima. Maar belangrijker is volgens mij dat we er in Nederland aan toe zijn om een afweging te maken op basis van wat goed is voor de maatschappij. Niet enkel kijken naar de kosten, maar kijken naar wat werkt. ”

“Wij denken dat Plan 't KAN echt een heel goede oplossing is: opvang op een schaal die past bij de omgeving betekent een betere relatie met de omgeving (omwonenden staan er veel positiever tegenover) en asielzoekers integreren er sneller; ze leren de taal sneller en vinden eerder werk.”

Dit heeft zelfs voordelen voor een eventueel terugkeer-traject, doordat asielzoekers gestimuleerd worden meer zelfredzaam te zijn en eigen verantwoordelijkheid te nemen. De initiatiefgroep zet de lobby voor het plan dan ook onverminderd door.

Lees hier het [Plan KAN: Kleinschalige asielopvang in Nederland](https://www.inlia.nl/nl/nieuws/1329/kleinschalige-asielopvang-in-nederland)

<https://www.inlia.nl/nl/nieuws/1329/kleinschalige-asielopvang-in-nederland-t-kan>

Spirituele Voeding voor Groepen.

De wijsheid in spiritueel luisteren, door Daphne Clement
Pendle Hill pamphlet 373; vertaling Frieda Oudakker

De structuur van een groep voor Spirituele Voeding - 2

1. Aankomst – iets eten en drinken
2. Stilte
3. Check-in – korte expressies over het leven tussen de bijeenkomsten in.
4. Spirituele autobiografie / spontaan schrijven
5. **Creatieve Reflectie** Nu is er 5 á 10 minuten tijd voor een creatieve terugblik. Tijdens iedere bijeenkomst krijgt één van de deelnemers tijd om wat meer uit eigen ervaringen te delen.

*Degene die op de vorige bijeenkomst de creatieve reflectie deed krijgt nu de tijd om daarop terug te kijken. Wat heeft die tijd voor hem of haar betekend? Heeft dat toen en later doorge-
werkt? Het is een gelegenheid om te vertellen*

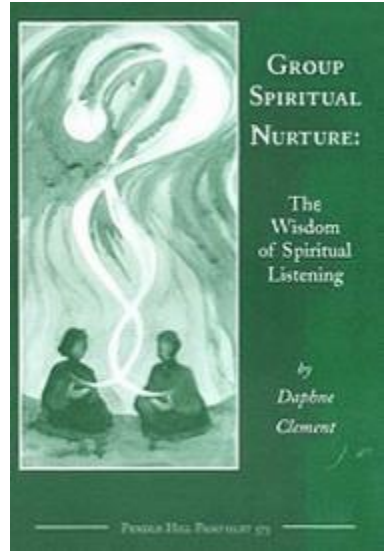
hoe creatieve uitingen in het dagelijks leven doorwerken, Die persoon kan dat op een creatieve manier doen door te tekenen, zingen, dansen of een gedicht voor te lezen.... Deelnemers hebben van alles gedaan: van het vouwen van bloemen tot het geblinddoekt kiezen van een stuk fruit. De metafysische betekenis daarvan is dat we in het dagelijks leven vaak ook niet weten wat er op ons pad komt. Door te vertrouwen en door op de tast onze weg te gaan komen we er achter wat voor ons werkt.

Tijd voor zaken

De groep neemt een paar minuten om de volgende bijeenkomst te plannen. Wie neemt iets te eten mee? Wie begeleidt de volgende schrijfoefening, of begeleidt de bijeenkomst? Na een paar maanden, als de stilte diep en vast wordt en de deelnemers voelen zich op hun gemak, gaan de mensen zelf onderwerpen inbrengen voor de schrijfoefening. Wat later, als de groep steviger wordt en de mensen verder ‘groeien’, kunnen deelnemers om beurten de groepsbijeenkomsten gaan leiden.

7. Kiezen om te presenteren

Aan het einde van de zakenbespreking is er tijd voor een stille terugblik van

waaruit de leden besluiten wie de volgende kan zijn die geroepen is om de presentator te zijn, degene die zal spreken in de volgende periode, na de stilte. De groep keert zich in meditatieve beschouwing naar binnen, luistert en wacht op de beweging van binnenuit. Welke gebeden, beelden of gebeurtenissen leven in mij? Is dit mijn moment? Is het nu mijn tijd om te spreken? Na een tijd van innerlijk zoeken zal één van de leden zeggen, "Ik zal presenteren". Hij of zij krijgt een minuut of 5 om zich terug te trekken en voor te bereiden. De rest gaat de spullen uit de sociale tijd opruimen en zo.

8. Stille pauze

In deze periode is het belangrijk om de stilte te handhaven. Anders gaat de diepte van de inmiddels opgebouwde intimiteit verloren in prietpraat.

9. Individuele presentatie

Men kan iemand helpen om te leren luisteren, een sterker zelf stimuleren om te verschijnen of een nieuw talent laten opbloeien. Goede leraren luisteren op die manier, dat doen ook geweldige grootouders en soortgelijke helden van de geest.

Mary Rose OReiley, "Radicale tegenwoordigheid"

Het laatste uur van iedere bijeenkomst is voor de individuele presentatie en vragen en antwoorden daaromtrent. Rond een kwartier spreekt iemand van de groep, zoals in het delen vanuit de stilte, over een aspect van zichzelf. Wat vormt, leidt of houdt deze mens tegen? Een presentatie vraagt van ons om een risico te nemen. Zichzelf volledig laten zien kan een diepe, basale angst oproepen. Als we dat aangaan krijgen we een nieuw begrip van de kracht van een verzamelde gemeenschap. Een nieuwe, tedere relatie wordt geboren, tussen onszelf en de gemeenschap. Een Heilige Cirkel van Licht houdt ons vast, luistert en bidt voor ons. Waarachtig sprekend vanuit de stilte worden we meer authentieke mensen.

Frank Houdeck definieert dit soort spirituele conversatie als "één waarin we valse retoriek terzijde schuiven, en in alle eerlijkheid het volledige spectrum van onze levenservaringen zichtbaar maken.... De mysterieuze dimensie van ervaringen wordt ontdekt.... zo groeit onze diepste ervaring uit tot bewust geloof. Zo'n presentatie vraagt om ons Zelf 'in alle eerlijkheid' zichtbaar te maken. Het is de taak van de presentator om goed te luisteren en zich door de mysterieuze dimensie te laten raken. We doen dit binnen een cirkel van 'bondgenoten', zodat we dat mysterie niet alleen hoeven te doorleven.

10. Groepsreflectie: reacties op de presentatie

‘Daar zaten we dan, rustig en stil, we deden niets. Ik ontdekte al snel dat er echt iets gebeurde. We voelden onze weg naar beneden, naar die plaats waar de levende woorden vandaan komen, en vaak kwámen ze ook.’

Rufus Jones Quaker spirituality: Selected Writings.

Als de presentator gestopt is met zijn verhaal, wacht de groep gezamenlijk. ‘Wachten’ is de essentie van groepsreflectie. In dat gezamenlijke wachten vindt die spirituele voeding onzichtbaar plaats. In dat wachten weerstaat de groep de verleiding om met snelle oppervlakkige oplossingen de zaak af te ronden.

Groepsreflectie is in werkelijkheid meer een spontaan uitgesproken gebed. Vaak als iemand de spreker een reflectie geeft in de vorm van een vraag, in een zin met veel pauzes spreekt de presentator zijn of haar eigen gebed uit. Dat blijkt het meest effectieve vorm van Leiding.

Het is ondersteunend voor de deelnemers om zich te realiseren dat de beste reflectie komt in de vorm van een inzicht gevende vraag. Een vraag die uitnodigt tot een waar en echt antwoord vanuit het zielenleven van de spreker. Als er geen vraag opkomt kan ook een beknopt en eenvoudig verklaarde reflectie, onderbroken door veel stiltes, effectief zijn.

“Spirituele Leiding,” schreef Thomas Merton, “is niet alleen het gestapelde effect van aanmoedigingen en vermaningen, die we allemaal nodig hebben om op de juiste manier te leven. Het is noch louter ethische, sociale of psychologische leiding. Het is spiritueel.

Spirituele voeding gaat niet over oplossingen kennen, het gaat om ‘er zijn voor elkaar’, ‘metgezel zijn’, verbonden zijn met elkaar.

Voorbeelden van spirituele voeding

Een voorbeeld illustreert de processen van de presentaties, groepsreflecties, en creatieve reflecties.

Op een bijeenkomst van een groep in San Francisco sprak een presentator over een lange, pijnlijke en moeilijke relatie met haar moeder. De groep luisterde en droeg haar in de stilte. Er waren één of twee korte reflecties en toen niets meer. De groep kon alleen ‘met haar’ zijn, woorden konden niet herstellen, repareren of verzachten. Als groepsbegeleider voelde ik na ongeveer 15 minuten dat het tijd was om de stilte te verbreken, dat we gewoon vroeg zouden eindigen. Toch werd de stilte niet verbroken. We zaten het volle uur samen, ons zeer bewust van elkaar en van haar pijn.

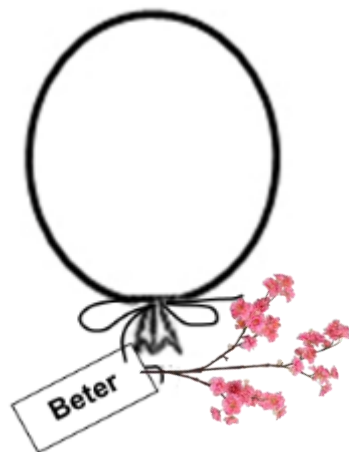
De daarop volgende keer, gedurende haar creatieve reflectie, rapporteerde de vrouw dat het één van de meest indrukwekkende helende momenten in haar leven was geweest.

Haar reflectie was speels. Ze bracht drie heliumballonnen mee (zwart, blauw en wit). De zwarte, met een somber papieren gezicht erop geplakt, was vastgemaakt aan een paar oude schoenen.

De blauwe zat vast aan een sleutel met een briefje eraan waarop stond: ‘stilte is de sleutel’. De sleutel was zwaar genoeg om de ballon midden in de vergaderruimte van twee verdiepingen te laten blijven hangen. De witte ballon, vastgemaakt aan een klein wit takje bloesem vloog uitbundig naar de dakkapel bovenin. De boodschap daarop luidde: “Beter”.

Het tweede voorbeeld is mijn eigen eerste ervaring met de aard van spirituele voeding. Toen ik 16 was, was ik op mijn grootvaders boerderij. Ik kondigde mijn hele familie aan dat ik niet in God geloofde. Mijn grootvader ‘Popsi’ nam mij apart en stelde mij wat vragen. De vragen kan ik mij niet herinneren, maar ik weet nog precies hoe prettig de sfeer was. De vragen waren erg vriendelijk en totaal niet indringend of sturend. Hij vroeg mij simpel dingen over mijzelf en mijn leven.

Ik veronderstel dat hij toen mijn ouders adviseerde om mij met rust te laten, want niemand kwam ooit terug op mijn uitspraak. Deze ervaring was opmerkelijk in mijn leven. Mijn twijfel, die ik uitte in de vorm van “Ik geloof niet” vervaagde langzamerhand eenvoudig. Ik herinner mij niet dat ooit nog gedacht te hebben. Popsi gaf mij inderdaad op een wijze en capabele manier spirituele voeding. Mysterie – subtiele en onverklaarbare beweging in de richting van meer levend, meer helemaal “wie we zijn” – dat is het wezen van spirituele voeding. Het onderliggende uitgangspunt is acceptatie van het volledige spectrum van menselijke eigenschappen, kwaliteiten en strijd.

Vrienden in het hele land

Lokale/regio Quaker bijeenkomsten:

Je bent van harte welkom!

Van leden wordt verwacht dat ze financieel bijdragen aan (zie bankrekeningen hieronder):

1. De landelijke (jaarvergadering) Quakers
2. De lokale/regiogroep (maandvergadering)
3. Abonnement op de Vriendenkring

Iedereen kant ook bijdragen aan het Quakerhulpfonds voor giften voor Quakerprojecten (al of niet vermelden welke)

Quaker Secretariaat: Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers).

(Marlies Tjallingii) e-mail: secretariaat@quakers.nu. Website: quakers.nu

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering: (Frits Nieuwerth van den Akker)

Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers.

Quaker Bibliotheek: Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, open op afspraak 'Bibliothecaris' Marianne Ijspeert, tel. 020-6125703 (06-12730475).

Quaker Literatuur: e-mail: literatuur@Quakers.nu. Bankrek.: NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers, m.v.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering: Schrijver: Marianne Ijspeert, W. de Zwijgerlaan 21-III, 1056JD Amsterdam tel. 020-6125703, e-mail: mijquak.1@online.nl Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 t.n.v. A'damse MV Quakers.

Driebergen groep: Quakers t.a.v. W. Douma, Villa Xaverius, Rijsenburgselaan 11, 3972 EG Driebergen- Rijsenburg, contact: Quakers@marieke.nl.

Haagse Maandvergadering: Schrijver: Eoin Dubsy, e-mail: haagsevrienden@Quakers.nu, Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. tel. 070- 3600621, Bankrek.: NL54 TRIO 0320 1956 78. t.n.v. Haagse Vrienden, Quakers.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Els Ramaker, Prinses Marijkelaan 31, 4002AT Tiel, tel. 0344 606818/0636361350, e-mail: els@ramaker.me, Bankrek.: NL67 TRIO 0197 6518 52 t.n.v. MZNMV Quakers.

Deventergroep: Inlichtingen: Frieda Oudakker 0644794366, email: friedaoudakker@gmail.com.

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Kees Nieuwerth; Hoofdstraat 26; 9514 BE Gasselternijveen; k.nieuwerth@wxs.nl. Bankrek.: NL07 TRIO 0320 1956 51 t.n.v. Quakers NON MV.

Quaker Hulpfonds: Schrijver: Corien van Dorp. Bankrek: NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds, Quakers. Email: hulpfonds@quakers.nu.

Vrienden voor Brussel (VVQREA): Schrijver: Corien van Dorp, tel: 070-3867309. E-mail: vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL93 TRIO 0391 2219 65 - t.n.v.: Vrienden van de Quakerraad.

Vriendenkring: Per 1 jan. 2019 de abonnementsprijs van de Vriendenkring: €30,- voor Nederland en €75,- voor Buitenland (ook Europa). NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers met vermelding van 'Abonnement Vriendenkring'. E-mail: vriendenkringredactie@gmail.com

Waar zijn Quakerbijeenkomsten?

Wijdingssamenkomsten in Nederland en België

**‘Quakers en ik’ do 16 november
online 20.00-21.15**

Opgeven bij marliestjallingii@home.nl

Amsterdam	Iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam, info: 020-6125703 email: mijquak.1@online.nl
Antwerpen	Geen vaste tijdstippen	Info: Jan Peeters, tel.: 0032.15.24 75 10 email: boekrijk@hotmail.com
Bennekom	MiZuNe 2e en 4e zondag vd maand, 10.30 neem contact op met Els Ramaker	Commandeursweg 44, 6721 ZM Bennekom, email: els@ramaker.me . De 2e zondag: een gesprek vanuit de stilte en daarna wijdingssamenkomst tot 11.30.
Brussel	Iedere zondag 11.00 https://quakers-belux.org	Quaker House, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Den Haag	Iedere zondag 10.30 HapStilSnap: 1x per mnd. 18:15 Graag vooraf aanmelden	Stadhouderslaan 8, Den Haag. Kinderen zijn altijd welkom. Email: haagsevrinden@quakers.nu . Info: tel. 070-3600621 online zie de link op de website quakers.nu
Driebergen	Iedere 1 ^e zondag v.d. maand 10.30.	Onze kinderen verheugen zich op gezelschap! Voor informatie: 0648255846 of per mail: Quakers@marielke.nl
Deventer	10.30 Iedere 3 ^e zondag vd mnd. Gespreksavond: info bij Frieda.	Meester Geertshuis, Assenstraat 20, Meld je aan email: friedaoudakker@gmail.com of tel. 0644794366,
Gent	2 ^e woensdag 20.00-en 4e zondag 11.00. zie www.facebook.com/QuakersGent	In Buurthuis Het Hoeveke Patijntjestr 62. Gent. Info: Quakercirkels@gmail.com .
Groningen	2 ^e en 4 ^e zondag 10.30 in De Poort, Moesstraat 20, 9717JW Groningen,	Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan: Kees Nieuwerth e-mail: k.nieuwerth@wxs.nl ; tel. 050-5712624
Zwolle	2 ^e wo van de maand 17.30-19.00. (volgende: 11 okt.)	Hap-Stil-Snap 06-23869715, aanmelden bij marliestjallingii@home.nl . huiskamerbijeenkomst

Iedere Zondag Online Wijdingssamenkomsten. De meeting begint als er één iemand opent.
Je kunt de link vinden op website van de Quakers: quakers.nu.

Quaker Traits

Door Erik Dries

Geen heilige plaatsen,
dagen of uren

Geen hiërarchie; de geest kan door
iedereen spreken

Stille bijdragen zijn even waardevol
als gesproken bijdragen

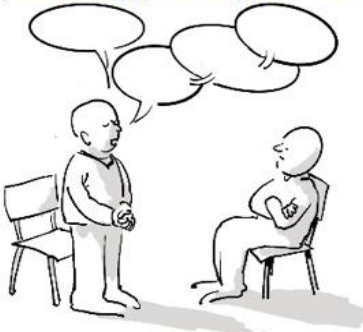

Gaan staan als je iets gaat zeggen

Bij beslissingen niet de meerderheid zoeken maar
luisteren naar het gevoel van de bijeenkomst

Alleen echt nieuwe dingen inbrengen.
Als je iets inbrengt, jezelf niet gaan herhalen

Tijdens de stille bijeenkomst is er eerst tijd om stil te worden.
Tussen de eventuele bijdragen is er ook stilte.
Meestal wordt er in de laatste 10 minuten ook niet meer gesproken.

Groepsfoto bijeenkomst van Quaker Peace Network in Brussel